

PRZEKUPIEŃ (54) *sb m*

Oba e jasne.

sg N przekupień (28). ◇ *D* przekupni(e)wi (2), przekupniowi (1) *LibMal* (2:1). ◇ *I* przekupni(e)m (2). ◇ *pl N* przekupniowie (8), przekupni(e) (2); -e *Diar*; -owie : -e *Mącz* (1:1). ◇ *G* przekupniow (5); -ow (1), -(o)w (4). ◇ *D* przekupni(o)m (1). ◇ *A* przekupni(e) (2). ◇ *I* przekupni(a)mi (1). ◇ *L* przekupniach (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

Sprzedawca towarów, handlarz; propola Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Modrz, Calep, Cn; dardanarius Mącz, Calep, Cn; sensalis BartBydg; fornicarius Mącz; monopolis, negotiator Modrz; agoraeus, nugivendus Calep; annonarius, caupo, circutor, coactor, institor, macellarius, manceps, propala Cn (54) : Murm 183; Mymer¹ 14v; BartBydg 124b, 141b; Item zupiczą lunfka fšchymkiem Znowey grobly v Mertin Brantha fluzill vkradli Mikolaiewy przekupnyewy LibMal 1550/152, 1543/67, 1550/152v; Przekupnie kthorzyby przeciw Rádźieckiemu fskazaniu álbo pošpolitey vchwale wykracáli [.] / kárác GroicPorz b3v; Frumentarius negotiator, Przekupień. Mącz 137d; Quaestum facere, Hándel nieyáki prowadzić dla zisku przekupniem być. Mącz 336c, 78a, 134c, 326d, 364d; Abowiem wiele Przekupniow chowaią zboża ná dlugi czás/ áby ie zásię czáfu fwego drożey przedawáli. ModrzBaz 33v, 33v, 141v [2 r.]; Aby kázdy żywność miał trzebá w to vgodzić/ Przekupniom y máchlerzom nie dáć fie rozvodzić. BielSjem 24; Agoranomus – Przełozoni nad przekupniami. Calep 46b, 46a, 288a, 707a; PRZEKVPNIOWIE targowé máią płáćić/ ále pomiernie SarnStat 290, 277 [2 r.], 290; [TarnConsil 3; wybierać czynsz na kázdy ś. Marcin z ról, z domów, od rzemiosł, od szynków, od przekupniów i od kupiectw wszelakich wedle zwyczajów LustrRaw 26; SzczerbSpecSax 332; MetrKor 1582 129/127v; Volck Ttt4].

przekupień czego (14): Porcinarius, Rzeźnik/ álbo przekupień świniego mięłá/ kupiec który wieprzmi kupczy. Mącz 312d, 365a; Cetarius – Przekupien albo ribak wielgich rib morskich. Calep 185a; Pomarius – Przekupien iabłek. Calep 820b, 334a, 635b, 808b, 862a, 938a, 938b [2 r.], 980a; O Przekupniách winá Węgierskiego, Moráwskiego, Málmáziiéy: czytay 1581. sta.8. SarnStat 277, 292; [Volck 554].

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy towaru [w tym: rybny (2), chwastowny, solny, żytny] (5): Piscarius, Przekupień rybny Który ryby woži do miáłtá. Mącz 301a; Frumentarius – Przekupien żytny. Calep 437a; Lachanopola – Chwałtowni przekupien. Calep 576b, 499b; SarnStat 967.

W przeciwstawieniu: »przekupień ... kupień« (1): Venditiones simplariae, Przedanie yednoftáyne/ to yeft gdy przekupień kupniowi nie yeft dáley powinien/ yedno to co nád zwyłz [...] wziął/ wroćyc/ gdy fie yáki brak á fáłz ná kupi okażę [.] . Mącz 394b.

Szeregi: »kupiec, przekupień« [szyk 3:1] (4): Mącz 312d; Aby kázdy Kupiec/ przekupień/ furman/ którykolwiek iákimžekolwiek towarem kupczy/ ták z Kšięłtwá Litewfkiego/ [...] winien był z towarem fwym do Poznánia iechác SarnStat 969, 958; Nárzeka ielźcze tenże Doktor S. ná buczny lud dworfki/ y wolnością wyniołły sláchecki/ y ná inłze im podobne/ (á może kupce/ przekupnie/ y rzemiełniki przydác) iż w pošpolitey rozmowie/ rzadko w brod idą PowodPr 48. [Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.: kupień].

»przekupień, (albo) prasoł« [szyk 1:1] (2): *Calep* 938b; Mieścianie Oświęcimscy vkázowáli Przywiléy Książęciá Miefzká Opolłkiégo/ [...] ná Skład [...] foli y ołowu/ [...] pożytek który Książę miało z ołowu/ ná pożytek mieyfki oddał/ y ktemu przydał *Marcam argenti vfualis* z przekupniow álbo z Práfołów folnych *SarnStat* 967.

»przekupień i przekupka« (1): Przekupnie i przekupki, ktore są w mieściech aby dali po sztyry gr, a ktore we wsiach, po dwu gr od osob swych. *Diar* 80.

α. *W funkcji obraźliwego epitetu* (1) : bo kto dla pożytku/ [...] ná to [na niebezpieczne czyny wojenne] fie vda/ ten/ naprzod iż nigdy nic dobrego nie fpráwi/ á pothym nie godzien ieft/ áby go fláchćicem zwano/ ále iednym nayńędzniefzym przekupniem. *GórnDworz* G4v.

a. *Handlarz niewolników; venalitiarius* *Mącz, Cn; mango* *Calep, Cn; venalitius* *Cn* [kogo] (2) : Venalitiarius, Kupiec/ przekupień niewolnych ludzi. *Mącz* 479d; Mangones – Przekapniowie [!] ludzi niecwolnich [!]. *Calep* 635b.

Synonimy: handlownik, kupiec, sprzedawcz, sprzedawca; a. ludokupiec, ludzikrajca, ludziopredawca, mango, martahuz, uwodziciel.

Cf **PRZEKUPNIK**

MN